

Lausunto

31.01.2022

HEL 2021-007048

Asia: VN/13615/2019

Lausuntopyyntö valtioneuvoston periaatepäätökseksi liikenneturvallisuusstrategiasta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Helsingin kaupunki

Pormestari 31.1.2022 § 14

Pormestari antoi liikenne- ja viestintäministeriölle luonnoksesta valtioneuvoston periaatepäätökseksi liikenneturvallisuusstrategiasta seuraavan lausunnon:

Lausunto periaatepäätöksestä ja liikenneturvallisuusstrategiasta

Liikenne- ja viestintäministeriön luonnos valtioneuvoston periaatepäätökseksi liikenneturvallisuusstrategiasta on Helsingin kaupungin näkökulmasta pääosin kannatettava. Helsingin kaupunki on osallistunut liikenneturvallisuusstrategian valmisteluun ohjausryhmän jäsenenä. Helsingillä on myös oma liikenneturvallisuuden kehittämisohjelma, jonka ensimmäisen version kaupunginhallitus hyväksyi vuonna 2015. Päivitetty liikenneturvallisuuden kehittämisohjelma 2022–2026 käsitellään kaupunginhallituksessa kevään aikana. Ohjelma tukee hyvin lausuttavana olevan liikenneturvallisuusstrategian toimenpiteiden edistämistä. Periaatepäätös on tärkeä, jotta valtioneuvosto ja ministeriöt sitoutuvat omassa ja hallinnonalansa toiminnassa toteuttamaan liikenneturvallisuusstrategian linjauksia sekä toimenpideohjelman toimenpiteitä.

Liikenneturvallisuusstrategian luonnos sisältää kattavasti toimenpiteitä koskien eri kulkumuotoja sekä kohdistettuna monille eri toimijoille. On tärkeää varmistaa toimenpiteiden jalkautuminen eri toimijoiden toimintaan sekä niiden systemaattinen toteuttaminen ja seuranta strategian jatkotyönä. Toimenpideohjelmassa on esitetty selkeästi toimenpiteiden yhteydessä päävastuutaho, joka vastaa toimenpiteen koordinoinnista ja käynnistämisestä. Lisäksi on esitetty muut toimenpiteen vastuutahot. Esitystapa on hyvä ja selkeä.

Liikenneturvallisuusstrategian toteutumisen seuraamista varten perustetaan seurantaryhmä, joka kokoontuu vähintään kerran puolessa vuodessa. Helsingin kaupunki pitää ryhmän perustamista erittäin tärkeänä ja sitoutuu osallistumaan sen toimintaan.

Lausunnolla olevan luonnoksen toimenpidetaulukon sisältö on selkeämpi ja kattavampi kuin ensimmäisessä luonnoksessa. Vaikutusarvion lisääminen ja vaikuttavimpien toimenpiteiden korostaminen ovat myös positiivisia muutoksia. Helsingin kaupunki pitää erittäin hyvänä toimenpideohjelmaan tehtyjä lisäyksiä ja muutoksia.

Vaikutukset Helsingin kaupungin toimintaan

Kunnat on merkitty vastuutahoiksi useissa toimenpiteissä. Vaikutuksia Helsingin kaupungin toimintaan on arvioitu erityisesti näiden toimenpiteiden osalta. Myös muita erityisesti Helsingin kaupungin toimintaan vaikuttavia toimenpiteitä on arvioitu.

Toimenpiteessä 6 ehdotetaan huomioitavaksi alueellisessa liikenneturvallisuustyössä valtakunnalliset liikenneturvallisuuteen liittyvät strategiat, suunnitelmat ja ohjeet. Helsingin kaupunki on laatinut myös omia suunnitteluohjeitaan esimerkiksi pyöräliikenteeseen liittyen. Kaupunki soveltaa kansallisia ohjeita soveltuvin osin.

Toimenpiteessä 10 esitetään vakiinnutettavaksi vakavien loukkaantumisten seuranta ja tilastoinnin kehittäminen paikkatiedon ja liikkumismuodon ilmenemisen osalta. Toimenpide on tärkeä, jotta vakavien loukkaantumisten tapahtumapaikoista saadaan tietoa ja kunnat voivat katuverkollaan kohdistaa parannustoimenpiteitä liikenneturvallisuuden kannalta ongelmallisiin paikkoihin. Liikennekuolemien määrä katuverkolla on vähentynyt, eikä kuolemien tarkastelu ole riittävää tarpeellisen tietopohjan saamiseksi. Toimenpide 12 liittyy myös tilastoinnin kehittämiseen pyöräilijöiden, mopoilijoiden, moottoripyöräilijöiden sekä sähköpotkulautojen ja muiden mikroliikkumisen kulkuvälineiden liikenneonnettomuuksien osalta. Nykyisin kaksipyöräisten ajoneuvojen ja mikroliikkumisen kulkuvälineiden yksittäisonnettomuudet jäävät useimmiten virallisen tieliikenneonnettomuustilaston ulkopuolelle, joten näiden kulkumuotojen onnettomuuksista on vähän tietoa saatavilla. Näistä onnettomuuksista on tärkeää saada tietoon ainakin onnettomuuden tapahtumapaikka, jotta kunnat voivat kohdistaa tarvittavia parannustoimenpiteitä katuverkolle.

Toimenpiteessä 13 esitetään mikroliikkumisen verkoston perustamista. Verkostoa koordinoisi Liikenne- ja viestintävirasto. Helsingin kaupunki pitää verkoston perustamista tärkeänä ja osallistuu mielellään verkoston toimintaan.

Liikennekasvatukseen liittyvät toimenpiteet 26, 29 ja 35 ovat kannatettavia kuntien resurssien puitteissa.

Toimenpiteet 61–64 liittyvät turvallisen infrastruktuurin kehittämiseen ja kunnossapitoon maanteillä ja katuverkolla. Helsingin kaupunki pyrkii kehittämään kasvavan kaupungin katuverkkoaan ja kunnossapitamaan sitä mahdollisimman hyvin. On olennaisen tärkeää, että valtio osallistuu aiempaa enemmän maantieverkon liikenneturvallisuuden ongelmakohtien ratkaisemiseen kaupungin alueella ja osoittaa lisää rahoitusta yhteisesti havaittuihin ja vaikuttavimpiin parannustoimenpiteisiin.

Toimenpiteessä 65 esitetään nopeusrajoitusohjeiden päivittämistä. Helsingin on vuonna 2018 päivittänyt omaa katuverkkoaan koskevaa nopeusrajoitusohjeistusta ja osallistuu mielellään

valtakunnallisen ohjeen päivitystyöhön. Toimenpide 68 liittyy nopeusrajoitusten laskemiseen runsaiden jalankulku- ja pyöräilymäärien alueilla. Helsinki on jo toteuttanut toimenpidettä katuverkollaan vuonna 2019, mutta toimenpide on tärkeää saada käytäntöön koko maassa. Automaattisen liikennevalvonnan kehittämiseen ja lisäämiseen liittyvä toimenpide 69 on hyvä koordinoida valtiojohtoisesti Poliisihallituksessa. Helsingin kaupungin katuverkossa lisätään lähivuosina merkittävästi automaattista kameravalvontaa. Kameravalvonnan vaikutuksiin liittyen kaupunki on ollut mukana myös ennen-jälkeen tutkimuksessa, jonka ennen-osuus on laadittu vuonna 2019 ja jälkeen-osuutta suunnitellaan toteutettavaksi vuonna 2022.

Pyöräily- ja jalankulkuväylien kunnossapitoon liittyvä toimenpide 72 on erittäin tärkeä liikenneturvallisuuden kannalta. Kunnossapitoon varatut rahat eivät monissa kunnissa ole riittäviä, joten kunnossapidon tapoja ja priorisointia tulee kehittää, jotta olemassa olevaa ja uutta infrastruktuuria voidaan ylläpitää riittävällä tasolla. Samoin pyöräliikenteen ja jalankulun infrastruktuurin kehittämiseen liittyvän toimenpiteen 73 toteutus edellyttää riittävää rahoitusta. Kuntia tulee edelleen tukea toimenpiteen toteuttamisessa esimerkiksi valtionavustuksin.

Toimenpiteet 81 a)– c) koskevat liikenteen automaatiota. Liikenteen automaatioasteen lisäämisellä ihmisten virheiden osuutta saadaan vähennettyä. Sääntelyä tulee kehittää jalankulku ja pyöräliikenne sekä kaupunkien erityispiirteet huomioiden. Helsingin kaupunki osallistuu mielellään sääntelyn kehittämiseen.

Toimenpide 90 liittyen mikroliikkumisen palvelujen ohjaamiseen liittyvän lainsäädännön kehittämiseen on Helsingin kaupungin näkökulmasta erityisen kannatettava. Helsingin tekee parhaillaan yhteistyötä sähköpotkulautapalveluja tuottavien yritysten kanssa, jotta palveluiden käyttäminen olisi käyttäjille ja muille kaupunkilaisille aiempaa turvallisempaa sekä vähemmän haittoja aiheuttavaa. Jos havaittuja liikenneturvallisuuteen ja väärinpysäköintiin liittyviä ongelmia ei saada yhteistyön kautta vähenemään, ovat kuntien keinot vaikuttaa suoraan sähköisten liikkumisvälineiden, kuten sähköpotkulautojen, palveluntarjoajiin rajalliset. Lainsäädäntöä tulee kehittää siten, että kunnat voisivat vaikuttaa ja tarvittaessa säännellä palveluntarjoajien toimintaa liikenneturvallisuuden parantamiseksi. Toimenpideohjelmassa esitetyn selvityksen yhteydessä olisi syytä tarkastella, miten sähköpotkulautapalveluiden tarjoamisesta voitaisiin tehdä luvanvaraista toimintaa. Helsingin kaupunki osallistuu mielellään asian osalta lainsäädännön kehittämistyöhön.

Toimenpide 91 on tarpeellinen lisäys toimenpideohjelmaan. Pyöräilyn ja mikroliikkumisen kulkuvälineiden promillerajan asettamisen vaikutukset on tärkeää selvittää ja vaikutusarvioinnin tulosten perusteella ottaa soveltuvimmat promillerajat käyttöön. Samoin toimenpiteen 94 toteuttaminen olisi tärkeää, jotta poliisin mahdollisuudet puuttua erilaisten ajoneuvojen kuljettajien päihtyneenä ajamiseen paranisivat.

Helsingin kaupunki kannattaa strategiassa esitettyä lainsäädännön vaikutusten arviointia liikenneturvallisuuden näkökulmasta. Erityisesti toimenpiteessä ajokorttiuudistuksen arvioimiseksi tulee kiinnittää huomiota nuorten kuljettajien korkeampaan onnettomuusriskiin.

Vaikutukset liikenneturvallisuuteen

Liikenneturvallisuusstrategian visiona on, että kaikki liikennemuodot ovat vuoteen 2050 mennessä niin turvallisia, ettei kenenkään tarvitse kuolla tai loukkaantua vakavasti liikenteessä.

Kaikkien toimenpiteiden toteutuessa, liikenneturvallisuusstrategia tukee hyvin nollavision mukaista tavoitetta ja muita luvussa 3. esitettyjä tavoitteita. Strategian vaikuttavuutta lisäisi, jos vaikuttavimpia toimenpiteitä ohjelmoitaisiin aikajanelle toteuttavien tahojen toiminnan suunnittelun tueksi.

Vaikutukset Helsingin kaupungin resursseihin

Luvussa 3 esitetään, että kukin taho toteuttaa sille vastuutetut toimenpiteet määrärahojensa puitteissa. Suurin osa toimenpiteistä toteutetaan nykyisen toiminnan suuntaamisena. Määrärahalisäyksiä vaativista toimenpiteistä päätetään erikseen normaalissa valtionalouden suunnittelussa. Toimenpiteiden rahoitus perustuu myös muiden hankkeiden, kuten valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman, puitteissa laadittuihin rahoitussuunnitelmiin ja -ohjelmiin. Lisäksi rahoitusta voidaan hakea esimerkiksi EU:sta pilotointi- ja kehityshankkeisiin. Liikenneturvallisuustyön pitkäjänteisyyden näkökulmasta on tärkeää, että työhön kohdistetaan jatkuvat ja riittävät resurssit.

Helsingin kaupunki toteuttaa kunnille osoitettuja toimenpiteitä määrärahojensa ja muiden resurssiensa puitteissa. Kaupunki osallistuu mielellään ehdotettuihin yhteistyöryhmiin sekä lakien ja säädösten valmisteluun. Kuitenkin strategian toimenpiteiden nopeampi ja tehokkaampi toteuttaminen edellyttäisi myös liikenneturvallisuuteen osoitettujen valtion määrärahojen lisäämistä ja kohdentamista erityisesti perusväylänpitoon, infran kehittämiskohteisiin ja kunnossapitoon liittyvien toimenpiteiden osalta.

Eid Terttu
Helsingin kaupunki